

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

VI. Iac. Sadoletvs Episc. Carpent. Federico Fregosio Archiepiscopo Salernit.
S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

quem ego mirifice diligo. Eum de hoc commonefacias velim, multaque & illi, & ceteris amicis salutem a me dicas. Vale mihi Nigri, & nos amate persevera. Iterum vale. Carpentora Acti, V. Id. Septemb. Anno M. D. XXVII.

VI

IAC. SADOLETUS EPISC. CAR-
pent. Federico Fregoso Archiepiscopo Salernit.

S. P. D.

Paulus ad nos reversus, simul ve in me incidit, ipso primo aspectu & colloquio, statim interrogatus a me nunquid Lagduni tecum esset congregatus, & te, quod tantopere cupiebat, convenire potuisset: Ego vero, & conveni hominem, & multum cum eo vixi, valde mihi ex sententia contigit: neque arbitror, inquit, alios dies mihi in vita illuxisse iucundiores, quam hos, quibus tui tanta virtute atque humanitate fuit licitum. Tum multa de te, de moribus, de literis, de omni genere sermonum, consuetudinumque tuarum est locutus. Quae cum ego audirem, meo perperam de te iudicio consentanea, non mediocriter laetabar, praedicationem veterem nostram huius quoque adolescentis asservatione & testimonio confirmari. Qui (quod mihi credas velim) non paulo est, quam visus ferat, & quam aetas illa postulet prudentior. Sed cum neque ille laudandi & praedicandi, neque ego percontandi finem facerem, is dies in sermonibus de te nobis totus consumptus est. Non enim satiam poteramus, cum quem ego amore erga te diuturnum iam dudum & stabilem conservarem, ille eo recente flagraret. Quod mihi quoque, accidisse recordabor primis illis temporibus amicitiae nostrae, ac familiaritatis: quibus te etiam studio tui, propter tuas eximias & maximas virtutes incensius, ut tum demum conquiescerem animo, cum tecum essem: neque aliud tempus vllum gratum mihi atque optatum accideret. Eisdem nunc vestigiis Paulus ingressus, ab eadem virtute tua, quae me cepit, ipse quoque arreptus est: ut in amore tui & observantia habituras sis posthac non hominem vnum ex nostra familia, sed familiam cunctam. Sed quod tu aliis occupationibus impeditus, quem admodum constitueras, in hac loca venire nequiveris: mihi (ut verè fatear) valde molestum est. Iam enim peccoperam animo fructum eximia cuiusdam voluptatis, quem in te videndo & amplectendo perciperetur essem. Tum autem erat multarum rerum, consiliorum etiam multorum, inter eos communicatio facienda: in quibus & tu sententiam meam penitus cognovisses, & ego tuam exquisissem. Ira parati uterque nobis (sicut ego opinor) ut vter consilium attulisset melius, id am-
bos

bobus ratum esset. Accidit autem eiusdem fortunæ iniquitas
 quæ me semper eludere conata est, ut me hæc quoque expecta-
 tio summæ incunditatis frustraretur. Quod si me procuratio Ec-
 clesiæ, & diuitiosos meæ non tenuisset, quam hoc tempore obita-
 more maiorum & explorare est necesse: nulla res mihi fuisset
 tanti, ut non ad te subito conuolare: quod tamen sum, die
 quidem incerta etiam nunc, sed tamen aliqua facturus. Nam &
 longo intervallo te reuifere perquam opto: & quod propiores su-
 mus, hoc te careo ægrius: cui nostræ ægritudini tuo aspectu &
 colloquio subueniendum omnino est. Quibus autem de rebus
 ego cogitarem sermones inter nos confecti oportere: eæ res par-
 tim ad Republicanam & ad temporum horum, naturam condi-
 tionemque pertinent: quod genus cum non satis tuto literis com-
 munitur, prætermittere totum est fatius: partim in ratione tra-
 ducendæ vitæ, & in omni genere studiorum literarumque versan-
 tur. De quibus & communicare inter nos etiam abiectes, & cre-
 bro epistolas mittere licebit. Quanquam in hoc genere quidem,
 & meorum consiliorum rationes Paulus ad te petuliti & detuis
 mecum vicissim est locutus. Atque ut perspicio, haud ferè dissen-
 timus. Nam quod tu Hebræas, ego potius Græcas secutus sum li-
 teras: idem est spectatum ab utroque nostrum. Quid enim inter-
 est qua quisque semita, dum eò tamen perueniat, quod venien-
 dum est? Sanè solùm in eo paruula inest dissensio: quod tu ita
 sacras literas videris esse amplexus, ut alias omnes reieceris, & se-
 posueris: ego sic ad easdem propero, atque contendo, ut tamen a-
 liarum comitatu velim accedere instructor. Sic enim intelligo,
 (quod idem omnibus patere arbitror) ut in hisce militaribus &
 bellicis studiis, quod quis fortior est vis, & imperatori suo acco-
 ptior: hoc armis & equis, & omni militiæ instrumento magis cu-
 rat ut sit instructus: sic nobis in hac celesti militia summo omniū
 Regi & Imperatori Deo nosmetipsos exercentibus, nullum ex-
 ternum ornamentum, quod huic studio non officiat, esse repu-
 diandum. Sed de his, ut etiam dixi, & scribā ad te accuratius, cum
 sensum tuum omnem ex literis tuis cognoro, & ut ad nos planius
 ipse omnia perscribas vehementer a te postulo. Illud constare de-
 bet utriusque nostrum, quod conuelli nullo modo potest: in omni
 genere scriptorum, studiorumque nostrorum, Latinam linguam
 præcipuè a nobis excolendam esse, qua nec grauior ulla est, nec
 præclarior: præterquam quod nobis ab eis viris maioribus no-
 stris tradita est, quorum admirabilis incredibilisque sapientiæ ne-
 minem potest omnino pernitere, in qua quidem ego cum spero
 te atque opto unā cum cæteris artibus optimis, quibus mirifice de-
 ditus es, assidue versari, tum ego certe versor: hæc etiam commo-
 dius, quod tua bibliotheca gratissimo mihi munere copiosior
 fuit.

factus sum. Pro quo ago equidem tibi gratias: sed eas referre mallem quam agere: cui rei occasionem aliquam aliquando dies allatura est. Tu ut valetudinem tuam diligenter conserues: nosq; quod facis, ames: & te à nobis plurimum amari scias, & si petere videatur esse superuacaneum, tamen abs te peto. Vale. Carpent. Lib. Maiis, M. D. XXVIII.

VII.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARP. FEDERICO Gregorio Archiepiscopo Salerni, S.P.D.

Quod cognoui ex literis tuis te valere rectè, memoriamq; mei absentis & beneuolentiam conseruare, eo valde lætatus sum. Quod reò in eisdem literis erat ascriptum, te proficiscentem Lugdano illas ad me dedisse, id mihi nonnullam afferebat molestim. Non enim possum non cum aliquo morfu doloris ferre te, cui ego vni omnium hominum cupio esse coniunctissimus: disingentum magis à me, & ad remotiores regredi terras: cum ego te abeantem, quem corde & animo amanissimo prosequor, pedibus consequi non possim. Nec videre mihi videor interdù, quid me retineat: cum multa tamen impediunt, quibus à spe propinqua videndi & conueniendi tui sum exclusus. Sed quod corpore non possum, id amore equidem & cogitatione facio, vt tecum sim: neq; hora vlla à contemplatione tui absentis mihi præterit vacua. Quod si liceret vna esse, vt ego te ad præclara illa studia, quib; aliquando simul fuimus dediti, excitarem: vt te non patores sine dissidentia quadam, siue aliarum potius occupationum conuenia, à spe præstantissimarum rerum relanguescere? Etenim vili sum, perspicere tuis ex literis sententiam quandam eiusmodi tuam, quasi tu mediocritate contentus sis. Quod sanè nollem, ita cum natura factus es, ita institutus, vt summa ac prima magis spectare debeas. Atq; ego, qui te adhortor, non is sum tamen, qui auctoritate multum valeam: aut qui sciam mihi id capere consilijs, cuius tibi sum autor: quippe qui negligentia natura, vel imbecillitate quadà animi, quotidie multa constituens, nihil audeam aggredi. Verùm non qui ego sum, sed qui tu esse possis, tibi est cogitandum. Quod si tempora impedimento sunt, rerumq; tuarum motus ita te implicatum cum multis retinent, vt conseruandi officij causa necesse sit & sapere te, & à multis perturbati sustineat hanc etiam fortuna, cum plurimis alijs peccatis, iniquitatis suæ culpam. Nos autem id demus operam, de quo est in tuis literis præclarissime scriptù, vt quotidie efficiamur meliores. Et est hæc tua tamen omnium maxima præstantissimaq; doctrina, quam vna Platoni, neq; Aristoteli, sed omnium doctori & creatori Deo

acce-